

5 ขั้นตอนง่ายๆ ในการซื้อขาย

วิธีการซื้อขายอนุพันธ์ ต่างจากวิธีการซื้อขายหุ้นอย่างไร ?

การซื้อขายอนุพันธ์มีขั้นตอนหรือกระบวนการซื้อขายที่คล้ายกับการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ คือ ผู้ลงทุนที่ต้องการซื้อขายในตลาดอนุพันธ์ ทำการสั่งซื้อหรือขายผ่านโบรกเกอร์ ซึ่งโบรกเกอร์นี้ต้องเป็นสมาชิกของตลาดอนุพันธ์ เมื่อผู้ลงทุนส่งคำสั่งซื้อขายผ่านโบรกเกอร์แล้ว โบรกเกอร์จะส่งคำสั่งซื้อขายมายัง ระบบซื้อขายของตลาดอนุพันธ์ โดยตลาดอนุพันธ์จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางคอยจับคู่คำสั่งซื้อขายด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

วิธีการจับคู่คำสั่งซื้อขาย ใช้วิธีเดียวกับการจับคู่คำสั่งซื้อขายของตลาดหลักทรัพย์ คือ ใช้หลัก Price / Time priority โดยผู้ลงทุนจะส่งคำสั่งซื้อ (Bid) หรือ คำสั่งขาย (Offer) โดยคำสั่งทุกรายการจะเข้ามาบันทึกอยู่ในระบบเพื่อรอการจับคู่ สัญญาฟิวเจอร์สจะมีการจับคู่เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อราคาซื้อเท่ากับหรือสูงกว่าราคาขาย โดยผู้ที่ส่งคำสั่งซื้อเข้ามาจะมีฐานะเป็นผู้ซื้อ ผู้ที่ส่งคำสั่งขายเข้ามาก็จะมีฐานะเป็นผู้ขาย คำสั่งซื้อที่มีราคาสูงกว่าจะได้รับการจับคู่ก่อน คำสั่งซื้อที่มีราคาต่ำกว่า และคำสั่งขายที่มีราคาต่ำกว่าจะได้รับการจับคู่ก่อนคำสั่งขายที่มีราคาสูงกว่า ในกรณีที่ราคาซื้อหรือขายมีค่าเท่ากัน คำสั่งที่ถูกส่งเข้ามาก่อนจะได้รับการจับคู่ก่อน

เมื่อระบบทำการจับคู่คำสั่งซื้อขายแล้ว ระบบจะส่งรายละเอียดของรายการซื้อขายนั้นผ่านไปยัง **สำนักหักบัญชี (TCH)** เพื่อทำหน้าที่ในการชำระราคา หรือพูดง่ายๆ ก็คือ สำนักหักบัญชีจะทำหน้าที่คิดกำไรขาดทุน ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และดูแลการรับและจ่ายเงินนั่นเอง สำนักหักบัญชีจึงมีบทบาทสำคัญในตลาดอนุพันธ์ โดยนอกจากดูแลการชำระราคาแล้ว ยังสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ซื้อขาย โดยเข้ามาเป็นคู่สัญญาให้กับโบรกเกอร์ และเป็นผู้รับประกันการชำระราคาตามจำนวนและเวลาที่กำหนดไว้

ทั้งนี้ สำนักหักบัญชีจะวางระบบบริหารความเสี่ยงไว้ เพื่อเป็นการลดความเสียหายที่อาจเกิดจากการเข้าไปรับความเสี่ยงจากคู่สัญญา โดยสำนักหักบัญชีจะกำหนดให้โบรกเกอร์ต้องวางเงินหลักประกัน (MARGIN) กับสำนักหักบัญชีเพื่อลดความเสียหายจากการผิดสัญญา ในขณะที่โบรกเกอร์ก็จะกำหนดให้ลูกค้าต้องวางเงินประกันไว้กับโบรกเกอร์อีกต่อหนึ่ง

นอกจากนี้ สำนักหักบัญชีจะกำหนดให้ผู้ที่มีฐานะในตลาดอนุพันธ์ไม่ว่าจะเป็นฐานะซื้อหรือขายในสินค้าตัวใดก็ตาม จะต้องรับรู้กำไรหรือขาดทุนจากฐานะดังกล่าวทุกวันจนกว่าฐานะในสัญญาจะถูกปิด กระบวนการนี้เรียกว่า **MARK-TO-MARKET** โดยทุกสิ้นวันตลาดก็จะกำหนดราคาที่ใช้ชำระราคาสำหรับอนุพันธ์แต่ละตัว เรียกว่า **SETTLEMENT PRICE** จากนั้น สำนักหักบัญชีจะนำราคา SETTLEMENT PRICE นี้ มาคำนวณกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้น แล้วนำกำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้น โอนเข้า หรือ หักออก จากบัญชีเงินหลักประกัน

เริ่มต้นซื้อขาย ต้องทำอย่างไร

ขั้นตอนการซื้อขายในตลาดอนุพันธ์มีวิธีง่ายๆ ดังนี้

1. **เปิดบัญชีกับโบรกเกอร์** เปิดกับโบรกเกอร์ที่เป็นสมาชิกของตลาดอนุพันธ์
2. **เตรียมเงินประกันให้พร้อม** ในกรณีซื้อหรือขายฟิวเจอร์ส ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

จะต้องวางเงินส่วนหนึ่งก่อนที่จะส่งคำสั่งซื้อขายไว้เป็นหลักประกัน เรียกว่า เงินหลักประกันขั้นต้น (Initial Margin) ซึ่งโบรกเกอร์จะเป็นผู้กำหนดว่าผู้ลงทุนจะต้องวางหลักประกันขั้นต้น เป็นจำนวนเท่าไร

ในกรณีออปปัน ผู้ซื้อ ไม่จำเป็นต้องวางเงินประกันขั้นต้นก่อนซื้อออปปัน เนื่องจากผู้ซื้อสามารถจำกัดผลขาดทุนได้ จึงไม่มีความเสี่ยงว่าจะ บิดพลิ้วสัญญา หรือพูดอีกอย่างหนึ่ง ก็คือผู้ซื้อได้จ่ายค่าพรีเมียมเป็นค่าซื้อออปปันตั้งแต่ตอนแรก และเมื่อสัญญาครบกำหนดอายุ ผู้ซื้อก็สามารถเลือกได้ว่า จะใช้สิทธิออปปันหรือไม่ หรือจะปล่อยให้ออปปันหมดอายุไป จึงไม่มีความเสี่ยงว่าจะบิดพลิ้วสัญญาที่ทำไว้

แต่สำหรับผู้ขาย ถือว่ามีความเสี่ยงที่จะบิดพลิ้วสัญญา เนื่องจากหากผู้ซื้อออกข้อขอใช้สิทธิ ผู้ขายจะต้องปฏิบัติตามสัญญาโดยยอมให้ผู้ซื้อ ใช้สิทธิ ซึ่งในกรณีเหล่านี้ ปกติแล้วผู้ขายจะขาดทุน ผู้ขายออกข้อมีแนวโน้มที่จะบิดพลิ้วสัญญามากกว่าผู้ซื้อ ดังนั้น ในการขายออกข้อ ผู้ขายจะต้องวางเงินประกันขั้นต้นก่อนการขายในระดับที่โบรกเกอร์กำหนด

3. ส่งคำสั่งซื้อขายผ่านโบรกเกอร์

การส่งคำสั่งซื้อขายต้องมีรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้

ต้องการ "ซื้อ" หรือ "ขาย" อนุพันธ์ "ประเภทใด"

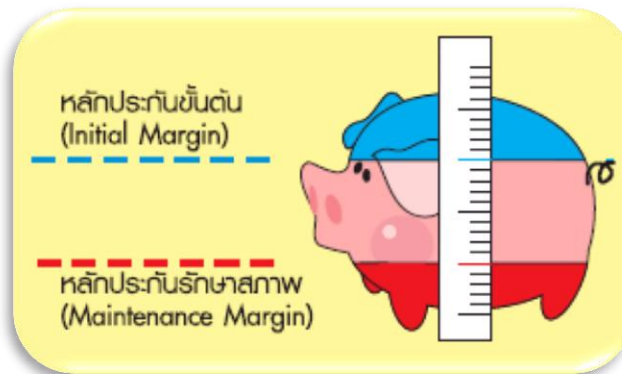
ต้องการ ซื้อ หรือ ขายที่สัญญาสิ้นสุดอายุเท่าใด "เดือนไหน"

ต้องการ ซื้อ หรือ ขายที่ "ราคา" เท่าใด

ต้องการ ซื้อ หรือ ขาย "จำนวน" กี่สัญญา

4. สรุปกำไรขาดทุนทุกวัน

ในกรณีฟิวเจอร์ส จะมีการคำนวณเงินกำไรขาดทุนทุกๆ สิ้นวันทำการ เรียกว่าการ Mark to Market หากลูกค้ามีผลกำไร ก็จะมีการโอนเงิน ส่วนกำไรเข้าบัญชีให้ในวันทำการถัดไป แต่หากขาดทุนก็จะมีการโอนเงินออกจากบัญชีผู้ลงทุนเช่นกัน ดังนั้น หลักประกันขั้นต้นที่ลูกค้าวางไว้ตั้งแต่แรกอาจเพิ่มขึ้น หรือลดลงตามจำนวนกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้น ถ้าได้กำไรเงินในบัญชีจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ถ้าหากขาดทุน เงินในบัญชีจะลดลง และหากขาดทุนไปเรื่อยๆ จนต่ำกว่าระดับที่กำหนดไว้คือ "หลักประกันรักษาสภาพ (Maintenance Margin)" โบรกเกอร์จะเรียกเก็บเงินประกันเพิ่มขึ้น หรือที่เรียกว่า "Margin Call" โดยลูกค้าต้อง นำเงินมาวางเพิ่มให้เท่ากับเงินประกันขั้นต้นอีกครั้งหนึ่ง

ในกรณีออกข้อ หากเป็นผู้ซื้อ ซึ่งไม่มีการวางเงินประกันตั้งแต่ต้นอยู่แล้ว ก็จะไม่มีการ Mark to market เช่นกัน แต่สำหรับผู้ขาย การ Mark to Market จะแตกต่างจากของฟิวเจอร์ส คือ จะไม่มีการโอนเงินกำไรขาดทุนทุกสิ้นวัน แต่จะมีการคำนวณหลักประกันขั้นต้นและหลักประกันรักษาสภาพใหม่ทุกวัน ตามความเสี่ยงของผู้ลงทุนที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เงินหลักประกันของผู้ลงทุนจะคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง แต่หากวันที่ระดับราคาสินทรัพย์อ้างอิงเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้ขายมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น จนโบรกเกอร์กำหนดหลักประกันใหม่ที่สูงกว่าระดับเงินที่ผู้ขายวางไว้ ผู้ขายออกข้อก็ต้องนำเงินประกันมาวางเพิ่มเติมให้มีค่าอย่างน้อยเท่ากับหลักประกันขั้นต้นค่าใหม่ที่โบรกเกอร์กำหนด

5. หมั่นเช็คสถานะ

เมื่อซื้อขายฟิวเจอร์สหรือออกข้อไปแล้ว ผู้ลงทุนควรตรวจสอบสถานะของตนอยู่ตลอดเวลาว่ามีกำไรหรือขาดทุนเป็นอย่างไรบ้าง โดยตรวจสอบว่า

- ได้กำไรเป็นที่น่าพอใจหรือไม่มีโอกาสที่จะได้รับกำไรต่อไปมากนักแล้ว ?
- ยังสามารถทนต่อระดับการขาดทุนที่ต้องเรียกหลักประกันเพิ่มเติมทุกวันได้หรือไม่ ?

ทั้งนี้ ผู้ซื้อหรือผู้ขาย สามารถเลือกที่จะปิดสถานะของตนเองได้ตลอดเวลา โดยไม่ต้องรอจนสัญญาสิ้นสุดอายุ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ซื้อสามารถขายสัญญาที่ตนเคยซื้อไว้ ในขณะที่ผู้ขายก็สามารถซื้อสัญญาที่ตนเคยขายไว้เพื่อเป็นการปิดสถานะได้ (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในหัวข้อการปิดสถานะ)